

Zašasna izdaja

SKLEPNI PREDLOGI GENERALNE PRAVOBRANILKE

JULIANE KOKOTT,

predstavljeni 14. maja 2020(1)

Zadeva C-42/19

Sonaecom SGPS SA

proti

Autoridade Tributária e Aduaneira

(Predlog za sprejetje predhodne odlobe, ki ga je vložilo Supremo Tribunal Administrativo (vrhovno upravno sodišče, Portugalska))

„Predlog za sprejetje predhodne odlobe – Skupni sistem davka na dodano vrednost – Direktiva 77/388/EGS – Pojem davnega zavezanca – Holdinška družba – Mešani holding – Odbitek – Stroški svetovalnih storitev in izdaje podjetniških obveznic za pridobitev druge družbe – Sprememba narotovanih izstopnih transakcij“

I. Uvod

1. Sodišče je že večkrat obravnavalo pravico holdinških družb do odbitka.(2) Kljub temu pravica do odbitka v praksi še vedno povzroča težave. To velja zlasti v primerih, v katerih holding nekatere kapitalske deleže samo upravlja, za druge družbe, katerih deleže ima v lasti, pa opravlja obdavčljive storitve (tako imenovani mešani holding).
2. V obravnavanem primeru je želela družba Sonaecom SGPS, S.A. (v nadaljevanju: Sonaecom) pridobiti deleže v neki družbi in za to družbo nato opravljati obdavčljive storitve. Pri pripravi te transakcije je prejela svetovalne storitve in storitve izdaje podjetniških obveznic. Družba Sonaecom je uveljavljala ustrezni odbitek. Vendar ga je portugalska davna uprava zavrnila. Razlog za zavrnitev je bil zlasti, da družba Sonaecom ni mogla opraviti naložb in je namesto tega kapital, ki ga je pridobila za te naložbe, kot neobdavčeno posojilo zagotovila matični družbi skupine.
3. Sodišče bo moralo v obravnavanem primeru pojasniti zlasti, kako ta sprememba narotovane dejavnosti na dejansko dejavnost vpliva na odbitek.

II. Pravni okvir

A. Pravo Unije

4. Okvir prava Unije v tem predlogu za sprejetje predhodne odločbe je Direktiva 77/388/EGS (v nadaljevanju: Šesta direktiva)(3), ki je bila medtem razveljavljena z Direktivo 2006/112/ES (v nadaljevanju: Direktiva o DDV)(4). Določbe obeh direktiv, ki so upoštevne v tem primeru, se vsebinsko v glavnem ujemajo.

5. V skladu s členom 2(1), točka 1, Šeste direktive (zdaj člen 2(1), od (a) do (c), Direktive o DDV) so dobave blaga in storitve, ki jih davčni zavezanec, ki deluje kot tak, opravi na ozemlju države članice za plačilo, predmet obdavčitve z DDV.

6. Člen 4(1) Šeste direktive (zdaj člen 9(1), prvi pododstavek, Direktive o DDV) opredeljuje pojem davčnega zavezanca:

„Davčni zavezanec“ je vsaka oseba, ki kjerkoli neodvisno opravlja katero koli gospodarsko [ekonomsko] dejavnost iz odstavka 2, ne glede na namen ali rezultat te dejavnosti.“

7. Člen 13B(d), točka 1, Šeste direktive (zdaj člen 135(1)(b) Direktive o DDV) določa oprostitve na ozemlju države:

„Brez poseganja v druge določbe Skupnosti države članice pod pogoji, ki jih določijo zaradi zagotavljanja pravilne in enostavne uporabe oprostitvev in preprečevanja vsakršnih možnih utaj, izogibanj ali zlorab, oprostitjo:

(d) naslednje transakcije:

1. dajanje kreditov in posredovanje v zvezi s krediti ter upravljanje kreditov s strani osebe, ki kredit odobri“.

8. Člen 17(1) in (2)(a) Šeste direktive (zdaj člen 167 in člen 168(a) Direktive o DDV) določa nastanek in obseg pravice do odbitka:

„1. Pravica do odbitka nastane v trenutku, ko nastane obveznost za obračun odbitnega davka.

2. Dokler se blago in storitve uporabljajo za namene njegovih obdavčljivih transakcij, je davčni zavezanec upravičen odbiti davek, ki ga je dolžan plačati:

(a) davek na dodano vrednost, ki ga je dolžan plačati ali ga je plačal za blago ali storitve, ki mu jih je dobavil ali mu jih bo dobavil drug davčni zavezanec“.

B. Portugalsko pravo

9. Člen 9(28)(a) Código do Imposto sobre o Valor Acrescentado (portugalski zakon o DDV) je v spornem obdobju določal:

„Davka so oproščene:

28. [n]aslednje transakcije:

(a) dajanje kreditov in posredovanje v zvezi s krediti v kakršni koli obliki, vključno z diskontiranjem in rediskontiranjem, ter upravljanje kreditov s strani osebe, ki je kredit odobrila“.

III. Dejansko stanje in postopek v glavni stvari

10. Sonaecom je holdinška družba, katere dejavnost je pridobivanje, imetništvo in upravljanje kapitalskih deležev ter ki prejema prihodke, ki iz tega izhajajo. Poleg tega upravlja in strateško usklajuje podjetja, ki delujejo na trgih telekomunikacij, medijev, programske opreme in sistemske integracije. Družba Sonaecom trdi, da je za storitvi upravljanja in strateškega usklajevanja, ki sta v celoti obdavčeni, prejela ustrezna plačila.

11. Leta 2005 je želela vložiti v novo poslovno dejavnost „Triple Play“, ki povezuje področja avdiovizualnega razvedrila, telefonije in interneta. Zaradi tega je po eni strani prejela svetovalne storitve od dveh podjetij, ki sta raziskali trg v zvezi z njeno možno pridobitvijo deležev v ponudniku telekomunikacijskih storitev, družbi Cabovisão. V zvezi s temi storitvami je nastala obveznost plačila DDV v višini 212.627,56 EUR.

12. Družba Sonaecom je po drugi strani za organizacijo, strukturiranje in jamstvo za zasebno izdajo obveznic, poimenovanih „obveznice Sonaecom SGPS 2005“, investicijski banki plačala obdavčljivo provizijo v višini 150.000.000 EUR. V zvezi s tem je nastala obveznost plačila DDV v višini 769.500,00 EUR. Družba Sonaecom je navedla, da je nameravala s kapitalom, pridobljenim na ta način, pridobiti deleže v družbi Cabovisão in za to družbo nato opravljati storitve tehnične podpore in upravljanja, ki so predmet obdavčitve z DDV.

13. Vendar do pridobitve deležev v družbi Cabovisão ni prišlo. Družba Sonaecom je kapital, ki ga je pridobila z izdajo obveznic, nato kot posojilo zagotovila matični družbi skupine, to je Sonae SGPS S.A.

14. Družba Sonaecom je za leto 2005 odbila vstopni davek za svetovalne storitve (v obračunu za december 2005) in provizijo (v obračunu za junij 2005) v skupni višini 982.127,56 EUR.

15. Autoridade Tributária e Aduaneira (davčni in carinski urad, Portugalska) je po opravljenem nadzoru leta 2008 popravil davek in zahteval plačilo obračunanih davkov, vključno z zamudnimi obrestmi v višini 106.548,20 EUR, skupno torej 1.088.675,77 EUR. V obrazložitvi je navedel, da je po eni strani pridobivanje deležev izključeno iz področja uporabe DDV in da je po drugi strani dajanje kreditov na podlagi člena 13B(d), točka 1, Šeste direktive oproščeno plačila DDV.

16. Tribunal Administrativo e Fiscal de Porto (upravno in finančno sodišče v Portu, Portugalska) je leta 2016 zavrnilo tožbo zoper te davčne terjatve, vloženo oktobra 2008. Navedlo je, da ni mogoče odbiti vstopnega davka za svetovalne storitve, ker pridobivanje in upravljanje kapitalskih deležev, ki sta bila cilj teh svetovalnih storitev, nista ekonomski dejavnosti. Presodilo je, da ni mogoče odbiti vstopnega davka za provizijo za izdajo obveznic, ker je bil zadevni kapital v celoti prenesen na matično družbo skupine in družba Sonaecom ni dokazala niti tega, da so imele od njega korist družbe, v katerih ima deleže, niti tega, da je bil uporabljen v okviru izstopne transakcije, ki utemeljuje pravico do odbitka.

17. Družba Sonaecom je zoper to sodbo vložila pritožbo. Meni, da obravnavane pridobitve zaradi svoje narave pomenijo vsaj del stroškov, ki ji nastanejo, da lahko ustrezno opravlja storitve, ki jih običajno opravlja za družbe, v katerih ima delež. Trdi, da vedno znova in pomembno posega v upravljanje teh družb, med drugim s sodelovanjem pri določanju njihove strategije in pri opravljanju storitev za plačilo, zaradi česar pogosto potrebuje najrazličnejše dobave blaga in storitve.

IV. Predlog za sprejetje predhodne odločbe in postopek pred Sodiščem

18. Supremo Tribunal Administrativo (vrhovno upravno sodišče, Portugalska) je s sklepom z dne 5. decembra 2018, ki je na Sodišče prispel 24. januarja 2019, Sodišču na podlagi člena 267

PDEU v predhodno odločanje predložilo ti vprašanja:

„1. Ali je v skladu s pravili o odbitku DDV, določenimi v Šesti direktivi o DDV, in sicer v členu 4(1) in (2) ter členu 17(1), (2) in (5), že pritožnica, družba Sonaecom SGPS, odbije vstopni davek za svetovalne storitve v zvezi z raziskavo trga z namenom pridobitve kapitalskih deležev, že do zadevne pridobitve ni prišlo?

2. Ali je v skladu s pravili o odbitku DDV, določenimi v Šesti direktivi o DDV, in sicer v členu 4(1) in (2) ter členu 17(1), (2) in (5), že pritožnica, družba Sonaecom SGPS, odbije vstopni davek, ki ga je plačala pri plačilu provizije družbi BCP za organizacijo in strukturiranje posojila z izdajo obveznic, za katero je bilo predvideno, da bo del strukture financiranja njenih družb, v katere je vlagala, ki pa se je, ker do zadevnih naložb ni prišlo, v celoti pripisalo družbi Sonae SGPS, ki je matična družba skupine?“

19. Družba Sonaecom, Republika Portugalska in Evropska komisija so predložile pisna, na obravnavi dne 12. februarja 2020 pa predstavile tudi ustna stališča v zvezi s predlogom za sprejetje predhodne odločbe.

V. Pravna presoja

A. Odbitek za stroške svetovalnih storitev (prvo vprašanje za predhodno odločanje)

20. Predložitveno sodišče s prvim vprašanjem za predhodno odločanje sprašuje, ali je odbitek, ki ga je izvedla družba Sonaecom, skladen s Šesto direktivo. To pomeni, da nazadnje sprašuje, ali je odbitek, ki ga je družba Sonaecom upoštevala v obračunu DDV, skladen s pravom Unije. Vendar je iz predloga za sprejetje predhodne odločbe razvidno, da predložitveno sodišče dejansko sprašuje, ali je treba člena 17 in 4 Šeste direktive razlagati tako, da ima holding v položaju, v kakršnem je družba Sonaecom, pravico do odbitka DDV, plačane za nekatere storitve.

21. Poleg tega predložitveno sodišče ni upoštevalo, da zgolj pridobivanje deležev v podjetjih s strani holdinga v skladu z ustaljeno sodno prakso Sodišča ni ekonomska dejavnost v smislu zakonodaje o DDV.(5) Drugače je samo, že holding posega v upravljanje pridobljene družbe.(6) Vendar predložitveno sodišče ni ugotovilo, da je družba Sonaecom našteto opravljati obdavčljive storitve za družbo Cabovisão, v kateri je želela pridobiti deleže.

22. Družba Sonaecom pa je navedla, da je želela za družbo Cabovisão po pridobitvi deležev opravljati obdavčljive storitve. Predložitveno sodišče lahko še po koncu tega postopka ugotovi, ali so bili podani objektivni elementi za ta namen.

23. Zato je treba prvo vprašanje za predhodno odločanje preoblikovati tako, da se z njim sprašuje, ali ima mešani holding na podlagi členov 17 in 4 Šeste direktive pravico do odbitka vstopnega davka za svetovalne storitve v zvezi z raziskavo trga z namenom pridobitve kapitalskih deležev. To vprašanje se postavlja zlasti, ker je želel zadevni holding za družbo, v kateri naj bi pridobil deleže, opravljati obdavčljive storitve, vendar tega, ker ni prišlo do pridobitve, ni storil.

24. Odgovor na to vprašanje izhaja iz sodne prakse Sodišča. Sodišče je poleg vprašanja, ali so lahko mešani holdingi davčni zavezanci (v zvezi s tem pod 1), v zadevi Ryanair(7) nedavno ponovno potrdilo zlasti, da je mogoče odbiti stroške, ki nastanejo pri pripravi dejavnosti, ki jih davčni zavezanec pozneje ne izvede (v zvezi s tem pod 2). Pri tem je Sodišče zavzelo tudi stališče o neposredni in takojšnji povezavi med vstopnimi in izstopnimi transakcijami (v zvezi s tem pod 3). Nesorazmerje med višino odbitka in višino davčne obveznosti holdinga zaradi njegovih naštetih storitev upravljanja, do katerega praviloma pride v takih primerih, ni problematično (v

zvezi s tem pod 4).

1. **Mešani holding kot dav?ni zavezanec**

25. V skladu s ?lenom 17(2) Šeste direktive ima pravico do odbitka samo en dav?ni zavezanec v smislu ?lena 4. Vprašanje, ali in v kolikšni meri je holdinška družba dav?ni zavezanec, je bilo ve?krat predmet sodne prakse Sodiš?a.

26. Kar konkretno zadeva pravico holdinške družbe do odbitka, je Sodiš?e presodilo, da holdinška družba, katere edini namen je pridobivanje deležev v drugih podjetjih, ne da bi ta holdinška družba neposredno ali posredno posegla v upravljanje teh podjetij, brez poseganja v pravice, ki jih ima ta holdinška družba kot delni?ar ali družbenik, ni dav?ni zavezanec v smislu ?lena 4 Šeste direktive (zdaj ?len 9 Direktive o DDV) in zato nima pravice do odbitka na podlagi ?lena 17 Šeste direktive (zdaj ?lena 167 in 168 Direktive o DDV)(8) (tako imenovani finan?ni holding).

27. Zgolj pridobitve in zgolj imetništva deležev družbe ni mogo?e šteti za ekonomski dejavnosti v smislu Direktive o DDV, ki bi pridobitelju oziroma imetniku podelili status dav?nega zavezanca. Zgolj pridobitev finan?nih deležev v drugih podjetjih namre? ne pomeni izkoriš?anja premoženja, ki je namenjeno trajnemu doseganju dohodka, ker prejem morebitne dividende kot rezultat te udeležbe izhaja iz samega lastništva premoženja.(9)

28. Druga?e pa je pri tako imenovanih operativnih holdinških družbah. Te so, kot Sodiš?e poudarja v ustaljeni sodni praksi, dav?ni zavezanci, ?e holding neposredno ali posredno posega v upravljanje družbe, v kateri je pridobil delež. To je tako, ?e holding s takim poseganjem opravlja transakcije, ki so predmet obdav?itve z DDV.(10) V skladu z ustaljeno sodno prakso so primeri, ki niso iz?rpno našteti,(11) upravne, ra?unovodske, finan?ne, komercialne, informacijske in tehni?ne storitve, ki jih holdinška družba opravlja za svoje odvisne družbe.(12)

29. Enako velja, ?e holdinška družba opravlja druge ekonomske dejavnosti, kot na primer daje zemljiš?a in nepremi?nine v najem tretjim osebam ali svojim odvisnim družbam.(13) Tudi neposredna, trajna in nujna razširitev obdav?ljive dejavnosti holdinga spada na podro?je uporabe DDV.(14)

30. To velja tudi za mešani holding. Mešani holding je družba, ki poleg svoje neekonomske dejavnosti holdinga, pri kateri gre za imetništvo deležev v drugih družbah in ki ni predmet obdav?itve z DDV, opravlja tudi ekonomsko dejavnost.(15) V skladu s sodno prakso je tudi mešani holding, ki ni samo imetnik deležev v družbah, ampak za nekatere od teh družb opravlja tudi odpla?ne obdav?ljive storitve, glede teh storitev dav?ni zavezanec,(16) ki pa ima pravico samo do delnega odbitka.

31. Družba Sonaecom, ki je želela za družbo, v kateri je želela pridobiti deleže, za pla?ilo opravljati tehni?ne storitve in storitve upravljanja, je tak mešani holding in zato, kar zadeva te storitve, na?eloma dav?ni zavezanec v smislu ?lena 4 Šeste direktive (zdaj ?len 9 Direktive o DDV).

2. **Odbitek zaradi na?rtovanih ekonomskih dejavnosti**

32. Pravica družbe Sonaecom do odbitka za svetovalne storitve je na?eloma nastala ne glede na to, da nazadnje ni pridobila deležev v družbi Cabovis?o.

33. Na podlagi sodne prakse Sodiš?a je namre? odbitek mogo?e zahtevati tudi v primeru neuspešnih naložb. Za stroške, ki nastanejo pri pripravi ekonomske dejavnosti, se odbitek lahko

uveljavlja, tudi če pozneje ne pride do izvajanja ekonomske dejavnosti in naštovanih obdavčljivih transakcij.(17) To izhaja iz nevtralnosti sistema DDV. V skladu z njo je treba že pripravljalne dejavnosti podjetja oprostiti morebitne obremenitve z DDV.

34. Zato je Sodišče v zadevi Ryanair presodilo, da je družba, ki naštjuje pridobiti deleže druge družbe in izvede pripravljalne dejavnosti z namenom poseganja v upravljanje te družbe, s tem, da zanjo opravlja storitve upravljanja, ki so obdavčene z DDV, davčni zavezanec v smislu Šeste direktive.(18)

35. V obravnavanem primeru naeloma ne more nič drugega veljati za družbo Sonaecom, ki je želela za družbo Cabovisão, v kateri naj bi pridobila deleže, opravljati obdavčljive storitve.

3. *Neposredna in takojšnja povezava med svetovalnimi storitvami in naštovanimi storitvami*

36. Torej se postavlja samo še vprašanje, ali obstaja neposredna in takojšnja povezava med stroški svetovalnih storitev, ki so nastali v povezavi z naštovano pridobitvijo deležev, in storitvami, ki jih je družba Sonaecom želela opravljati za družbo Cabovisão.

37. V skladu z ustaljeno sodno prakso Sodišča so izdatki v neposredni in takojšnji povezavi z določenimi izstopnimi transakcijami, ki spadajo med stroškovne elemente.(19) Poleg tega lahko podjetje odbitek uveljavlja za splošne stroške, ki so sestavni del cene vseh njegovih izdelkov.(20)

38. Zato lahko družba, ki namerava pridobiti vse delnice neke druge družbe zaradi opravljanja storitev upravljanja, ki so obdavčene z DDV, za zadnjenavedeno družbo, v celoti odbije vstopni DDV za izdatke v zvezi z opravljanjem storitev svetovanja, ki so nastali v okviru ponudbe za prevzem.(21)

39. To sodno prakso je mogoče uporabiti za mešane holdinge. To vsekakor velja, če ima holding stroške v zvezi s pridobitvijo deležev v hčerinskih družbah, za katere opravlja oziroma želi opravljati obdavčljive storitve. Kar zadeva te storitve, opravlja ekonomsko dejavnost(22) in ima pravico do odbitka.

40. V obravnavanem primeru je družba Sonaecom prejela svetovalne storitve z namenom pridobitve deležev v družbi Cabovisão in poznejšega opravljanja obdavčljivih storitev za to družbo. Ti izdatki so v neposredni in takojšnji povezavi z naštovanimi obdavčljivimi storitvami. Zato ima družba Sonaecom naeloma pravico do odbitka celotnega vstopnega davka.

4. *Višina odbitka*

41. Čeprav predložitveno sodišče ni sporočilo, v kakšni višini bi bile opravljene naštovane obdavčljive storitve, je treba izhajati iz tega, da bi bil DDV od teh storitev precej nižji od odbitka, ki se uveljavlja.

42. V obravnavanem primeru je nastal odbitek v višini približno 210.000 EUR, pri čemer je treba upoštevati še približno 770.000 EUR iz naslova organizacije izdaje obveznic. To nesorazmerje med višino odbitka in višino lastne davčne obveznosti je značilno za večino primerov, v katerih holdingi uveljavljajo odbitek. Na prvi pogled je to na neki način moteče in se postavi vprašanje, ali ne bi bilo treba v takih primerih omejiti višine odbitka.

43. Vendar ta mote?i ob?utek ob natan?nejši preu?itvi zadeve izgine. Po eni strani je to nesorazmerje opazno samo, ?e zadevo preu?ujemo zgolj ob upoštevanju nekega trenutka, ne pa ob upoštevanju tega, da se obdav?ljive storitve opravljajo ve? let. Po drugi strani zakonodaja o DDV ne dolo?a obvezne povezave med višino odbitka in višino dav?ne obveznosti.(23)

44. Odbitka tudi ni mogo?e pavšalno znižati zaradi neobdav?ljive dejavnosti holdinga, ?e je mogo?e stroške vstopnih storitev neposredno pripisati nekaterim izstopnim obdav?ljivim storitvam. Delnega znižanja tudi ni mogo?e utemeljiti s sodbo Larentia + Minerva in Marenave Schifffahrt(24). V tej sodbi se je sicer presojala možnost uporabe delnega odbitka. Vendar ji je Sodiš?e pritrdilo samo, ?e bi se izkazalo, da bi bilo treba stroške, od katerih je bil pla?an vstopni DDV, pripisati tudi drugim h?erinskim družbam, pri obdav?ljivem upravljanju katerih ta holdinška družba ni sodelovala. To ne velja za obravnavani primer.

45. Poleg tega je tako nesorazmerje nazadnje posledica sodne prakse Sodiš?a, v skladu s katero imajo holdinške družbe pravico do odbitka samo, ?e opravljajo odpla?ne storitve za družbe, v katerih imajo deleže (glej to?ko 26 in naslednje). ?e bi se obvladujo?im holdingom – ki s pomo?jo družb, v katerih imajo deleže in ki jih obvladujejo, delujejo v gospodarstvu – priznala na?elna pravica do odbitka za njihove stroške dejavnosti holdinga, jim ne bi bilo treba umetno konstruirati obdav?ljivih storitev,(25) da bi prepre?ili kon?no obremenitev z DDV v skupini.

46. Na?elo nevtralnosti pravne oblike – ki ga na podro?ju zakonodaje o DDV poudarja tudi Sodiš?e(26) – namre? nakazuje, da je treba obvladujo?emu holdingu priznati pravico do odbitka celotnega vstopnega davka. Povsem res je, da delni?ar zaradi imetništva delnice ne postane dav?ni zavezanec, ki opravlja ekonomsko dejavnost (glej to?ko 27 zgoraj). Drugo vprašanje, na katero Sodiš?e nikoli ni izrecno odgovorilo nikalno, pa je, ali delni?ar, ki ima v lasti 100?odstotni delež neke družbe, prek „svoje“ družbe, ki jo obvladuje, ne opravlja ekonomske dejavnosti enako kot podjetnik in ga je treba zato, tako kot podjetnika, razbremeniti DDV, ki temelji na tej dejavnosti.

47. Na?elo nevtralnosti pravne oblike nakazuje, da je treba stroške vodenja podjetja v obeh primerih razbremeniti DDV, ?e podjetje opravlja transakcije, ki dajejo pravico do odbitka. Podjetnik opravlja ekonomsko dejavnost neposredno, obvladujo?i družbenik pa posredno – prek družbe, ki jo obvladuje. Zato nobeden od njiju (niti podjetnik niti obvladujo?i družbenik) ne bi smel biti prisiljen s „svojim“ podjetjem sklepati pogodb o odpla?nem upravljanju storitev zato, da bi se lahko štel za dav?nega zavezanca.

5. **Predlog**

48. Glede na navedeno ima mešani holding, kot je družba Sonaecom, na podlagi ?lenov 17 in 4 Šeste direktive pravico do odbitka celotnega vstopnega davka za stroške, ki so nastali v zvezi s pridobitvijo deležev v družbi, za katero je želel opravljati obdav?ljive storitve. Resni?nost zadnjenavedenega mora preveriti predložitveno sodiš?e. Pravica do odbitka nastane tudi, ?e do te pridobitve nazadnje ni prišlo, in velja ne glede na višino DDV, ki bi ga bilo treba pla?ati za na?rtovane storitve.

B. **Odbitek za stroške izdaje obveznic (drugo vprašanje za predhodno odlo?anje)**

49. Tudi drugo vprašanje za predhodno odlo?anje je treba preoblikovati.(27) Predložitveno sodiš?e v bistvu sprašuje, ali ima mešani holding na podlagi ?lenov 17 in 4 Šeste direktive pravico do odbitka za stroške organizacije in strukturiranja posojila z izdajo obveznic, ki je bilo namenjeno pridobitvi deležev v neki družbi, za katero je želel holding opravljati odpla?ne storitve. Predložitveno sodiš?e sprašuje zlasti, kako na pravico do odbitka vpliva dejstvo, da do pridobitve deležev v družbi ni prišlo in je holding namesto tega pridobljeni kapital neobdav?eno kot posojilo

zagotovil mati?ni družbi skupine.

50. V zvezi s tem je treba preu?iti, ali je treba pri odbitku družbe Sonaecom upoštevati na?rtovano obdav?ljivo ali dejansko oproš?eno uporabo pridobljenega kapitala (v zvezi s tem pod 1). Nato bom obravnavala vprašanje družbe Sonaecom, ali na pravico do odbitka kakor koli vpliva dejstvo, da je bil kapital pozneje, v drugem dav?nem obdobju, vendarle še „uporabljen“ v korist operativnih družb (v zvezi s tem pod 2).

1. ***Dolo?itev odbitka ob upoštevanju dejanske uporabe***

51. Obseg pravice do odbitka je dolo?en v ?lenu 17(2)(a) Šeste direktive (zdaj ?len 168 Direktive o DDV). V skladu z njim ima dav?ni zavezanec pravico do odbitka, dokler se blago in storitve uporabljajo za njegove obdav?ljive transakcije.

52. V obravnavanem primeru je družba Sonaecom na?rtovala uporabiti kapital, ki ga je pridobila z izdajo obveznic, za pridobitev deležev v družbi Cabovisão. To pomeni, da so stroški izdaje obveznic v neposredni in takojšnji povezavi s pridobitvijo deležev. Dejstvo, da do na?rtovanih transakcij ni prišlo, kot sem pojasnila že zgoraj,(28) ni problemati?no.

53. ?e pa dav?ni zavezanec v istem dav?nem obdobju namesto prvotno na?rtovane obdav?ljive dejavnosti dejansko opravi oproš?ene dejavnosti, se postavi vprašanje, ali to ne vpliva na odbitek, ki je že nastal. Pri tem gre nazadnje za vprašanje razmerja med na?rtovano in dejansko opravljeno dejavnostjo z vidika odbitka. Menim, da je treba upoštevati dejansko uporabo, ?e je mogo?e vstopno transakcijo pripisati neki dejanski izstopni transakciji.

54. To je najprej razvidno že iz ?lena 17(2) Šeste direktive (zdaj ?len 168 Direktive o DDV). V skladu z njim ima dav?ni zavezanec pravico do odbitka samo, dokler se blago in storitve *uporabljajo* za njegove obdav?ene transakcije. Torej je pravica do odbitka opredeljena z vidika transakcij, pri katerem je odlo?ilna dejanska uporaba.

55. Poleg tega je Sodiš?e v zvezi z razdelitvijo vstopnega davka pri blagu za mešano uporabo presodilo, da lahko države ?lanice dolo?ijo metode izra?una, ki se razlikujejo od razdelitvenega klju?a na podlagi prometa, dolo?enega v Šesti direktivi oziroma Direktivi o DDV, ?e izbrana metoda zagotavlja natan?nejši rezultat.(29) Razdelitev ob upoštevanju dejanske uporabe je najnatan?nejša možnost za realno dolo?itev odbitka in ima zato prednost pred izklju?nim upoštevanjem na?rtovane – in s tem še negotove – uporabe s strani dav?nega zavezanca. Poleg tega je iz dolo?b o popravkih odbitka (?len 20 Šeste direktive oziroma zdaj ?lena 184 in 185 Direktive o DDV) razvidno, da je treba prvotni odbitek nazadnje ?im bolj prilagoditi dejanski uporabi, da se prepre?ijo „neupravi?ene koristi ali škoda“ (glej ?len 20(6) Šeste direktive oziroma ?len 192 Direktive o DDV).

56. Nazadnje sta tudi vrednotenje iz ?lena 17 Šeste direktive (zdaj ?lena 168 in 169 Direktive o DDV) in na?elo nevtralnosti argumenta za to, da je treba upoštevati predvsem dejansko uporabo, ?e je do nje prišlo. V skladu s ?lenom 17(2) in (3) Šeste direktive oziroma ?lenoma 168 in 169 Direktive o DDV naj bi se dav?nega zavezanca z odbitkom razbremenilo samo DDV, ki je povezan z izstopnimi (praviloma(30)) obdav?ljivimi transakcijami. Pravice do odbitka pa na?eloma ni mogo?e uveljavljati, ?e obstaja neposredna in takojšnja povezava z oproš?eno dejavnostjo.(31)

57. V obravnavanem primeru je družba Sonaecom mati?ni družbi skupine dala posojilo. Dajanje kreditov je v skladu s ?lenom 13B(d), to?ka 1, Šeste direktive oproš?eno pla?ila DDV. Torej odbitek v smislu ?lena 17 Šeste direktive (zdaj ?len 167 in naslednji Direktive o DDV) ni možen.

58. Poleg tega na?elo dav?ne nevtralnosti zaradi prepre?itve izkrivljanja konkurence nasprotuje temu, da bi se gospodarski subjekti, ki dejansko opravljajo iste transakcije, pri obdav?itvi z DDV obravnavali razli?no.(32) ?e pa oba dav?na zavezanca v istem dav?nem obdobju nazadnje opravljata samo oproš?ene transakcije, nobeden od njiju nima pravice do odbitka. Zaradi pravice do odbitka, ki bi se priznala zgolj zato, ker je eno od podjetij enkrat v preteklosti nameravalo opravljati obdav?ljive transakcije, bi to podjetje pridobilo konkuren?no prednost. Poleg težav, ki bi se pojavile v zvezi z zadostnim preverjanjem tega namena, bi bilo to tudi v nasprotju s pristopom Sodiš?a, v skladu s katerim je treba pri presoji obdav?ljivosti transakcije upoštevati objektivnost zadevne transakcije, ne pa subjektivnega namena.(33)

59. Sodbi Sveda in Iberdrola(34) ne nasprotujeta temu, da se dejanski uporabi da prednost pred na?rtovano uporabo. V teh sodbah je bila pravica do odbitka priznana zelo velikodušno, ?eprav so bili zadevni stroški tesno povezani z neodpla?nimi storitvami v korist ob?inske infrastrukture (rekreacijska pot za spodbujanje turizma oziroma prenova ?rpališ?a zaradi priklju?itve nepremi?nin, ki jih je bilo treba zgraditi, na to ?rpališ?e).

60. Sodiš?e namre? v teh položajih ni presojalo, ali ima dejanska oproš?ena uporaba prednost pred na?rtovano obdav?ljivo uporabo. V navedenih sodbah se je presojalo zgolj, ali so vstopne transakcije povezane s celotno ekonomsko dejavnostjo dav?nega zavezanca, ki brez neodpla?ne storitve ne bi bila mogo?a.(35) V obravnavanem primeru pa ne gre za tak položaj.

61. To pomeni, da ima dejanska uporaba v dav?nem obdobju, v katerem je nastala pravica do odbitka, prednost pred prvotnim namenom.

62. V obravnavanem primeru je dejstvo, da družba Sonaecom kapitala, ki ga je pridobila z izdajo obveznic, ni uporabila za pridobitev, ki jo je prvotno na?rtovala. Ta kapital je družba Sonaecom namre? v upoštevnem letu 2005 neobdav?eno kot posojilo prepustila mati?ni družbi skupine. To poudarja tudi Portugalska.

63. Z navedbami družbe Sonaecom, da je stroške izdaje njenih obveznic, ker so to splošni stroški podjetja, mogo?e odbiti, se ni mogo?e strinjati. Družba Sonaecom v zvezi s tem meni, da je namen izdaje obveznic nadaljevanje ekonomskih dejavnosti skupine. Kapital, ki ga je pridobila z izdajo obveznic, naj bi samo „parkirala“ pri mati?ni družbi skupine. Pozneje naj bi ji bil vrnjen, da je lahko kupila deleže v drugih podjetjih.

64. Vendar je mogo?e splošne stroške dav?nega zavezanca pri odbitku upoštevati samo, ?e ni neposredne in takojšnje povezave med dolo?eno vstopno transakcijo in izstopnimi transakcijami, ki dajejo pravico do odbitka.(36) Samo ?e neke vstopne transakcije ni mogo?e pripisati nobeni izstopni transakciji, bi bilo treba podrejeno preu?iti povezavo vstopne transakcije s celotno ekonomsko dejavnostjo podjetja.(37) Vendar v obravnavanem primeru obstaja neposredna in takojšnja povezava z oproš?enim dajanjem kredita, ki ne daje pravice do odbitka.

65. Glede na navedeno torej v položaju, v katerem mešani holding dejansko, z oproš?eno transakcijo prepusti pridobljeni kapital mati?ni družbi skupine, za stroške pridobitve kapitala ni mogo?e priznati odbitka na podlagi ?lena 17 Šeste direktive (zdaj ?lena 168 in 169 Direktive o DDV). Takojšnji povezavi s tem dejansko opravljenim oproš?enim posojilom je treba dati prednost pred prvotnim namenom opravljanja obdav?ljivih storitev za h?erinsko družbo, ki naj bi se pridobila s tem kapitalom.

2. Poznejša dejanska uporaba kapitala

66. Družba Sonaecom navaja, da je kapital samo „parkirala“ pri mati?ni družbi skupine in ga v

poznejšem davčnem obdobju uporabila za pridobitev kapitalskih deležev, kot je prvotno nameravala. Če bi se izkazalo, da je družba Sonaecom pridobljeni kapital pozneje dejansko uporabila za obdavčljive storitve, bi bilo morda treba pomisliti na popravek odbitka na podlagi člena 20 Šeste direktive (zdaj člen 184 in naslednji Direktive o DDV).

67. Vendar to po eni strani ne spremeni ničesar glede odbitka v davčnem obdobju, ki je upoštevno v obravnavanem primeru. Možni ugotovili bi se pokazali šele v davčnem obdobju, v katerem je prišlo do spremembe uporabe.

68. Po drugi strani člen 20 Šeste direktive (zdaj člen 184 in naslednji Direktive o DDV) določa, da se začetni odbitek popravi samo pod določenimi pogoji. Popraviti ga je treba zlasti, če je bil odbitek nižji od odbitka, do katerega je bil davčni zavezanec upravičen. Namen popravkov odbitkov je – ob upoštevanju načela nevtralnosti – davčnega zavezanca v celoti razbremeniti bremena vstopnega davka zaradi dolgoročnih investicij.⁽³⁸⁾ V Šesti direktivi oziroma Direktivi o DDV je za to uporabljen pojem „investicijsko blago“.

69. Vendar je vprašljivo, ali je treba storitve izdaje obveznic šteti za investicijsko blago v smislu člena 20(2) Šeste direktive (zdaj člen 187 Direktive o DDV). V skladu s sodno prakso Sodišča pojem „investicijsko blago“ obsega blago, ki se uporablja za ekonomsko dejavnost in ki se razlikuje po svoji trajni naravi in vrednosti, zaradi česar stroški pridobitve običajno niso obračunani kot tekoči stroški, temveč so amortizirani v več poslovnih obdobjih.⁽³⁹⁾ Od tega je treba razlikovati storitve, ki se porabijo takoj, za katere ni mogoče popraviti odbitka v več obdobjih. Zadnje praviloma velja za opravljanje storitev.

70. Vendar je družba Sonaecom prejela storitve izdaje obveznic. Te storitve so s pridobitvijo kapitala v celoti porabljene, tako da sprememba uporabe pridobljenega kapitala v poznejših letih ne vpliva na odbitek za te storitve.

VI. Predlog

71. Glede na vse zgoraj navedeno Sodišču predlagam, naj na vprašanji za predhodno odločanje odgovori:

1. Člena 17 in 4 Direktive 77/388/EGS je treba razlagati tako, da ima tako imenovani mešani holding, kot je družba Sonaecom, pravico do odbitka celotnega vstopnega davka za stroške, ki so nastali v zvezi s pridobitvijo deležev v družbi, za katero je želel opravljati obdavčljive storitve. Resničnost zadnjenavedenega mora preveriti predložitveno sodišče. Pravica do odbitka nastane tudi, če do te pridobitve nazadnje ni prišlo, in velja ne glede na višino DDV, ki bi ga bilo treba plačati za načrtovane storitve.

2. Če mešani holding dejansko z oproščeno transakcijo prepusti pridobljeni kapital matični družbi skupine, nima pravice do odbitka. Takojšnji povezavi s to dejansko opravljeno oproščeno storitvijo je treba dati prednost pred prvotnim namenom opravljanja obdavčljivih storitev za hčerinsko družbo, ki naj bi se pridobila s tem kapitalom.

1 Jezik izvirnika: nemščina.

2 Glej samo sodbe z dne 8. novembra 2018, C&D Foods Acquisition (C?502/17, EU:C:2018:888); z dne 17. oktobra 2018, Ryanair (C?249/17, EU:C:2018:834); z dne 5. julija 2018, Marle Participations (C?320/17, EU:C:2018:537); z dne 16. julija 2015, Larentia + Minerva in Marenave Schiffahrt (C?108/14 in C?109/14, EU:C:2015:496); z dne 13. marca 2008, Securenta (C?437/06, EU:C:2008:166), in z dne 6. septembra 2012, Portugal Telecom (C?496/11, EU:C:2012:557).

3 Šesta direktiva Sveta z dne 17. maja 1977 o usklajevanju zakonodaje držav ?lanic o prometnih davkih – Skupni sistem davka na dodano vrednost: enotna osnova za odmero (77/388/EGS) (UL, posebna izdaja v slovenš?ini, poglavje 9, zvezek 1, str. 23), kakor je bila spremenjena z Direktivo Sveta 2004/66/ES z dne 26. aprila 2004 (UL 2004, L 168, str. 35).

4 Direktiva Sveta z dne 28. novembra 2006 o skupnem sistemu davka na dodano vrednost (UL 2006, L 347, str. 1), kakor je bila spremenjena z Direktivo Sveta (EU) 2019/475 z dne 18. februarja 2019 (UL 2019, L 83, str. 42).

5 Sodbe z dne 8. novembra 2018, C&D Foods Acquisition (C?502/17, EU:C:2018:888, to?ka 30); z dne 17. oktobra 2018, Ryanair (C?249/17, EU:C:2018:834, to?ka 16), in z dne 5. julija 2018, Marle Participations (C?320/17, EU:C:2018:537, to?ka 28).

6 Sodbe z dne 8. novembra 2018, C&D Foods Acquisition (C?502/17, EU:C:2018:888, to?ka 32); z dne 17. oktobra 2018, Ryanair (C?249/17, EU:C:2018:834, to?ka 17), in z dne 5. julija 2018, Marle Participations (C?320/17, EU:C:2018:537, to?ka 29).

7 Sodba z dne 17. oktobra 2018 (C?249/17, EU:C:2018:834) in moji sklepni predlogi v tej zadevi (EU:C:2018:301).

8 Sodbi z dne 5. julija 2018, Marle Participations (C?320/17, EU:C:2018:537, to?ka 27), ter z dne 16. julija 2015, Larentia + Minerva in Marenave Schiffahrt (C?108/14 in C?109/14, EU:C:2015:496, to?ka 18).

9 Sodbi z dne 5. julija 2018, Marle Participations (C?320/17, EU:C:2018:537, to?ka 28), ter z dne 16. julija 2015, Larentia + Minerva in Marenave Schiffahrt (C?108/14 in C?109/14, EU:C:2015:496, to?ka 19).

10 Sodbe z dne 8. novembra 2018, C&D Foods Acquisition (C?502/17, EU:C:2018:888, to?ka 32); z dne 17. oktobra 2018, Ryanair (C?249/17, EU:C:2018:834, to?ka 17); z dne 5. julija 2018, Marle Participations (C?320/17, EU:C:2018:537, to?ka 29), ter z dne 16. julija 2015, Larentia + Minerva in Marenave Schiffahrt (C?108/14 in C?109/14, EU:C:2015:496, to?ka 20).

11 Tako izrecno sodba z dne 5. julija 2018, Marle Participations (C?320/17, EU:C:2018:537, to?ka 31).

12 Sodbe z dne 8. novembra 2018, C&D Foods Acquisition (C?502/17, EU:C:2018:888, to?ka 32); z dne 5. julija 2018, Marle Participations (C?320/17, EU:C:2018:537, to?ki 30 in 31), ter z dne 16. julija 2015, Larentia + Minerva in Marenave Schiffahrt (C?108/14 in C?109/14, EU:C:2015:496, to?ka 21).

13 Za dajanje nepremi?nin v najem glej sodbo z dne 5. julija 2018, Marle Participations (C?320/17, EU:C:2018:537, to?ka 32). Ali je mogo?e – in treba – dajanje zemljiš?a v najem sicer resni?no razumeti kot „poseganje holdinške družbe v upravljanje svoje odvisne družbe“, je sicer vprašljivo.

14 Sodbe z dne 8. novembra 2018, C&D Foods Acquisition (C?502/17, EU:C:2018:888, to?ka 33); z dne 29. oktobra 2009, AB SKF (C?29/08, EU:C:2009:665, to?ka 31), in z dne 29. aprila 2004, EDM (C?77/01, EU:C:2004:243, to?ka 70).

15 Moji sklepni predlogi v zadevi Ryanair (C?249/17, EU:C:2018:301, to?ka 31, pod opombo 21); sklepni predlogi generalnega pravobranilca P. Légerja v zadevi EDM (C?77/01, EU:C:2002:483, to?ka 2, pod opombo 3) in sklepni predlogi generalne pravobranilke C. Stix-Hackl v zadevi Cibo Participations (C?16/00, EU:C:2001:131, to?ka 16).

16 Sodbe z dne 13. marca 2008, Securenta (C?437/06, EU:C:2008:166, to?ka 31); z dne 29. aprila 2004, EDM (C?77/01, EU:C:2004:243, to?ka 80), in z dne 27. septembra 2001, Cibo Participations (C?16/00, EU:C:2001:495, to?ka 22).

17 Sodbe z dne 17. oktobra 2018, Ryanair (C?249/17, EU:C:2018:834, to?ka 18); z dne 22. oktobra 2015, Sveda (C?126/14, EU:C:2015:712, to?ka 20); z dne 14. marca 2013, Ablessio (C?527/11, EU:C:2013:168, to?ka 25); z dne 29. februarja 1996, Inzo (C?110/94, EU:C:1996:67, to?ka 17), in z dne 14. februarja 1985, Rompelman (268/83, EU:C:1985:74, to?ki 23 in 24), ter moji sklepni predlogi v zadevi Ryanair (C?249/17, EU:C:2018:301, to?ki 16 in 26).

18 Sodba z dne 17. oktobra 2018, Ryanair (C?249/17, EU:C:2018:834, to?ka 19 in izrek).

19 Sodbe z dne 3. julija 2019, The Chancellor, Masters and Scholars of the University of Cambridge (C?316/18, EU:C:2019:559, to?ka 25); z dne 17. oktobra 2018, Ryanair (C?249/17, EU:C:2018:834, to?ka 26); z dne 14. septembra 2017, Iberdrola Inmobiliaria Real Estate Investments (C?32/16, EU:C:2017:683, to?ka 28), ter z dne 16. julija 2015, Larentia + Minerva in Marenave Schiffahrt (C?108/14 in C?109/14, EU:C:2015:496, to?ka 23).

20 Sodbe z dne 3. julija 2019, The Chancellor, Masters and Scholars of the University of Cambridge (C?316/18, EU:C:2019:559, to?ka 26); z dne 17. oktobra 2018, Ryanair (C?249/17, EU:C:2018:834, to?ka 27); z dne 14. septembra 2017, Iberdrola Inmobiliaria Real Estate Investments (C?132/16, EU:C:2017:683, to?ka 29), ter z dne 16. julija 2015, Larentia + Minerva in Marenave Schiffahrt (C?108/14 in C?109/14, EU:C:2015:496, to?ka 24).

21 Sodba z dne 17. oktobra 2018, Ryanair (C?249/17, EU:C:2018:834, to?ka 32 in izrek).

22 Sodbe z dne 5. julija 2018, Marle Participations (C?320/17, EU:C:2018:537, to?ka 36); z dne 16. julija 2015, Larentia + Minerva in Marenave Schiffahrt (C?108/14 in C?109/14, EU:C:2015:496, to?ka 25), ter z dne 13. marca 2008, Securenta (C?437/06, EU:C:2008:166, to?ka 28).

23 Glej sodbe z dne 17. oktobra 2018, Ryanair (C?249/17, EU:C:2018:834, to?ka 23); z dne 22. oktobra 2015, Sveda (C?126/14, EU:C:2015:712, to?ka 17); z dne 14. marca 2013, Ablessio (C?527/11, EU:C:2013:168, to?ka 23), in z dne 14. februarja 1985, Rompelman (268/83, EU:C:1985:74, to?ka 19): skupni sistem DDV zagotavlja nevtralnost v zvezi z dav?nim bremenom vseh ekonomskih dejavnosti ne glede na njihove cilje ali rezultate, ?e so navedene dejavnosti na?eloma same predmet obdav?itve z DDV.

24 Sodba z dne 16. julija 2015 (C?108/14 in C?109/14, EU:C:2015:496, to?ka 29).

25 Na to težavo sem opozorila že v sklepnih predlogih v zadevi Ryanair (C?249/17, EU:C:2018:301, to?ka 28).

26 Glej samo na podro?ju oprostitev: sodbe z dne 28. junija 2007, JP Morgan Fleming

Claverhouse Investment Trust in The Association of Investment Trust Companies (C?363/05, EU:C:2007:391, to?ka 26); z dne 4. maja 2006, Abbey National (C?169/04, EU:C:2006:289, to?ka 53); z dne 3. aprila 2003, Hoffmann (C?144/00, EU:C:2003:192, to?ka 24); z dne 10. septembra 2002, K?gler (C?141/00, EU:C:2002:473, to?ka 30), in z dne 7. septembra 1999, Gregg (C?216/97, EU:C:1999:390, to?ka 20).

27 Glej to?ko 20 in naslednje teh sklepni predlogov.

28 To?ka 32 in naslednje teh sklepni predlogov.

29 Sodbi z dne 9. junija 2016, Wolfgang und Dr. Wilfried Rey Grundst?cksgemeinschaft (C?332/14, EU:C:2016:417, to?ka 33), ter z dne 8. novembra 2012, BLC Baumarkt (C?511/10, EU:C:2012:689, to?ka 23 in naslednje ter izrek) o razdelitvenem klju?u na podlagi površine na podlagi nemške zakonodaje o DDV.

30 Nekatere izjeme dolo?a na primer ?len 169 Direktive o DDV.

31 Sodbe z dne 14. septembra 2017, Iberdrola Inmobiliaria Real Estate Investments (C?132/16, EU:C:2017:683, to?ka 30); z dne 29. oktobra 2009, AB SKF (C?29/08, EU:C:2009:665, to?ka 59), in z dne 13. marca 2008, Securenta (C?437/06, EU:C:2008:166, to?ka 30), ter moji sklepni predlogi v zadevi C&D Foods Acquisition (C?502/17, EU:C:2018:676, to?ka 37).

32 Sodbe z dne 3. aprila 2003, Hoffmann (C?144/00, EU:C:2003:192, to?ka 24); z dne 10. septembra 2002, K?gler (C?141/00, EU:C:2002:473, to?ka 30), in z dne 7. septembra 1999, Gregg (C?216/97, EU:C:1999:390, to?ka 20).

33 Sodbe z dne 27. septembra 2007, Teleos in drugi (C?409/04, EU:C:2007:548, to?ka 39); z dne 6. julija 2006, Kittel in Recolta Recycling (C?439/04 in C?440/04, EU:C:2006:446, to?ka 42); z dne 12. januarja 2006, Optigen in drugi (C?354/03, C?355/03 in C?484/03, EU:C:2006:16, to?ka 44), ter z dne 6. aprila 1995, BLP Group (C?4/94, EU:C:1995:107, to?ka 24).

34 Sodbi z dne 14. septembra 2017, Iberdrola Inmobiliaria Real Estate Investments (C?132/16, EU:C:2017:683, to?ki 33 in 34), in z dne 22. oktobra 2015, Sveda (C?126/14, EU:C:2015:712, to?ka 22).

35 Sodbi z dne 14. septembra 2017, Iberdrola Inmobiliaria Real Estate Investments (C?132/16, EU:C:2017:683, to?ka 29), in z dne 22. oktobra 2015, Sveda (C?126/14, EU:C:2015:712, to?ka 28), ter moji sklepni predlogi v zadevi C&D Foods Acquisition (C?502/17, EU:C:2018:676, to?ka 49).

36 To?ka 37 teh sklepni predlogov in moji sklepni predlogi v zadevi Iberdrola Inmobiliaria Real Estate Investments (C?132/16, EU:C:2017:283, to?ka 35).

37 Moji sklepni predlogi v zadevah C&D Foods Acquisition (C?502/17, EU:C:2018:676, to?ka 51) in Iberdrola Inmobiliaria Real Estate Investments (C?132/16, EU:C:2017:283, to?ki 36 in 37).

38 Sodba z dne 25. julija 2018, Gmina Ryjewo (C?140/17, EU:C:2018:595, to?ka 55) in moji sklepni predlogi v tej zadevi (C?140/17, EU:C:2018:273, to?ka 40).

39 Sodba z dne 16. februarja 2012, Eon Aset Menidjunt (C?118/11, EU:C:2012:97, to?ka 35 in navedena sodna praksa).